

СТАЛИЙ РОЗВИТОК І ПАРЛАМЕНТСЬКА РЕФОРМА: ЧИ ПОТРІБНИЙ УКРАЇНІ БІКАМЕРАЛІЗМ ПІСЛЯ ВІЙНИ?

Трушевич Ганна

доктор філософії з політології,
доцент кафедри соціальної роботи,
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова,
ORCID: 0000-0002-3793-1074

У сучасних умовах повномасштабної російсько-української війни та очікуваного повоєнного відновлення, Україна постає перед необхідністю не лише фізичної реконструкції зруйнованої інфраструктури, але й глибокої трансформації інституційної архітектури держави. Одним із ключових напрямів таких змін є реформування системи представницької влади, зокрема переосмислення ролі парламенту в забезпеченні сталого розвитку. У цьому контексті особливої уваги набуває питання доцільності запровадження двопалатної структури парламенту як інструменту підвищення якості публічної політики.

Поняття сталого розвитку належить до провідних категорій сучасної соціально-економічної науки, адже воно поєднує міждисциплінарні підходи до розв'язання глобальних викликів – від кліматичних змін до забезпечення соціальної справедливості. Сформована у другій половині ХХ століття, концепція поступово стала визначальною основою для вироблення стратегій розвитку на глобальному, національному та регіональному рівнях. Водночас, незважаючи на її широке поширення, наукові дискусії щодо змістовного наповнення, структурних елементів і практичних механізмів реалізації сталого розвитку залишаються актуальними й донині.

В Україні сталий розвиток є не просто елементом стратегічного дискурсу, а відображає прагнення сформуванати довгостроковий вектор модернізації в умовах суспільних трансформацій, децентралізації, війни та євроінтеграції. На сучасному етапі ця концепція набуває значення не лише як інструмент розвитку, а й як механізм відновлення, адаптації, забезпечення безпеки та суспільної консолідації [1].

Концепція сталого розвитку передбачає досягнення збалансованості між економічними, соціальними та екологічними складниками розвитку, а також орієнтацію на довгострокову перспективу і міжпоколіннєву справедливість. Відповідно інститути державної влади мають бути спроможними формувати політики, які виходять за межі короткострокових політичних інтересів і забезпечують стратегічну послідовність рішень. У цьому аспекті парламент як центральний орган законодавчої влади відіграє визначальну роль.

Однопалатна модель парламенту, що функціонує в Україні, має певні переваги, зокрема оперативність в ухваленні рішень та інституційну простоту. Вод-

ночас у складних умовах повоєнного відновлення ці характеристики можуть виявитися недостатніми для забезпечення належного рівня якості законодавства та врахування багатоманітності інтересів. Зокрема, зростає ризик ухвалення поспішних або недостатньо опрацьованих рішень, а також недостатнього представництва регіональних і довгострокових інтересів.

Запровадження бікамералізму потенційно може стати відповіддю на ці виклики. Двопалатний парламент створює додатковий рівень інституційного контролю, що дає змогу підвищити якість законодавчого процесу через механізми повторного розгляду, експертизи та узгодження рішень. Верхня палата, залежно від моделі її формування, може виконувати функцію представництва регіонів, територіальних громад або інших соціальних груп, що особливо актуально в умовах післявоєнної реконструкції, коли питання регіонального розвитку та відновлення територій набувають першочергового значення.

Враховуючи вищесказане, запровадження бікамералізму в Україні шляхом створення другої палати парламенту, яка репрезентуватиме громади, асоціації органів місцевого самоврядування, внутрішньо переміщених осіб, волонтерів і військових, може стати ефективним інструментом подолання дисбалансу представництва. Практика унітарних держав свідчить, що двопалатна парламентська система здатна посилити демократичну конструкцію держави, покращити взаємодію між різними рівнями влади та підвищити стійкість політичної системи. У цьому контексті бікамералізм доцільно розглядати як перспективний стратегічний напрям конституційного розвитку України [2, с. 99].

Із погляду сталого розвитку бікамералізм відкриває можливості для інституціоналізації довгострокового мислення у законотворчості. Верхня палата може бути наділена мандатом щодо оцінки законодавчих ініціатив із позицій їх відповідності стратегічним цілям розвитку, екологічним стандартам та принципам соціальної справедливості. Такий підхід сприятиме формуванню більш збалансованої політики, орієнтованої не лише на поточні потреби, але й на майбутні покоління.

Бікамералізм у сприйнятті експертів має потенціал легітимації за умови чіткої функціональної спеціалізації верхньої палати, прозорих механізмів її формування та гарантій демократичної підзвітності. Підтримка реформи значною мірою залежить від того, наскільки переконливо буде продемонстровано її практичну доцільність у забезпеченні фінансової збалансованості, представництва територіальних інтересів та підвищення якості законодавчого процесу [3, с. 382].

Важливо, щоб потенційна парламентська реформа в Україні не обмежувалася формальним запозиченням моделей інших країн, а ґрунтувалася на врахуванні національних особливостей, зокрема рівня розвитку місцевого самоврядування, політичної культури та потреб повоєнного відновлення. Бікамералізм

може бути ефективним лише за умови його органічної інтеграції в існуючу систему публічної влади та узгодження з іншими реформами, зокрема децентралізацією.

Отже, питання запровадження двопалатного парламенту в Україні після війни не має однозначної відповіді, однак воно є надзвичайно важливим у контексті пошуку інституційних механізмів забезпечення сталого розвитку. Бікамералізм варто розглядати не як самоціль, а як один із можливих інструментів підвищення якості законодавчого процесу, посилення представництва та забезпечення стратегічної орієнтації державної політики. Подальша наукова і практична дискусія щодо цього питання має стати важливим складником формування бачення повноенної моделі української державності.

Список використаних джерел

1. Бездетко К. С., Серьогіна Д. О. Сталий розвиток: еволюція підходів до визначення та сучасні інтерпретації. *Економіка та суспільство*. 2025. № 76. DOI: 10.32782/2524-0072/2025-76-4.
2. Трушевич Г. Б. Досвід бікамералізму в унітарних політичних системах: уроки для України. *Регіональні студії*. 2026. № 44. С. 97–100. DOI: 10.32782/2663-6170/2026.44.15.
3. Trushevych H., Yakovleva L., Yarova L. Bicameralism as a Tool for Economic Development and Political Representation in Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2026. № 12(1). P. 375–382. DOI: 10.30525/2256-0742/2026-12-1-375-382.

РОЛЬ ПАТРІОТИЗМУ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Лащенко Володимир

здобувач першого рівня вищої освіти
кафедри політології та державного управління,
Донецький національний університет імені Василя Стуса
(керівник – проф. Ірина Мацишина)
ORCID: 0009-0001-9889-3024

Традиційні моделі публічної політики формувались на основі стабільних внутрішньо та зовнішньополітичних періодів. Основна увага приділялась інституційному дизайну, правовим нормам, бюрократичним процедурам. Натомість роль прив'язаності населення до власної держави, культури, нації часто не отримувала достатньої уваги. Однак сучасні виклики змушують держави формувати свої політики в умовах перманентної невизначеності – від безпекових загроз до стрімких економічних та соціальних трансформацій. Метою статті є проаналізувати основні концепції (Аласдера Макінтайра та Роджера Скрутона) ролі патріотизму в підтримці внутрішньої згуртованості та дослідити патріотизм не як емоційне явище, а як обов'язкову умову для інституційної стійкості держави.